

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การสร้างตัวชี้วัดความเป็นพลเมืองที่สอดคล้องกับหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา

ผู้วิจัย : นายศรัณย์ เลิศรักษ์มงคล

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระสุธีธรรมานวัตร ป.ธ.๙, M.A., Ph.D.

รองศาสตราจารย์ ดร. สมิตีพล เนตรนิมิตร ป.ธ. ๙, พ.ม., พธ.บ.

(ปรัชญา), พธ.ม., (พระพุทธศาสนา), Ph.D. (Pali & Buddhist Studies)

ดร. จุฑามาศ วารี่แสงทิพย์ วทบ., (เกียรตินิยม), อ.บ. (อภิธรรม

บัณฑิต), พธ.ม. (พระพุทธศาสนา), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

วันเสร็จสมบูรณ์: :

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิดความเป็นพลเมือง ๒) เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นพลเมือง และ ๓) เพื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัดความเป็นพลเมืองที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเอกสารและการประยุกต์ใช้เทคนิค EDFR ในการพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นพลเมือง โดยมีผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ ๑ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ จำนวน ๔ ท่าน ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ ๒ และ ๓ จำนวน ๑๒ ท่าน ด้วยวิธีการแสดงความคิดเห็นผ่านแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ในส่วนวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ (EDFR รอบที่ ๑) และการวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และวิเคราะห์ค่าสถิติมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในการทำวิจัยแบบ EDFR รอบที่ ๒ และ ๓

ความเป็นพลเมืองในโลกตะวันตกนั้นหมายถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย การใช้สิทธิเลือกตั้ง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองหรือในกิจการของรัฐรูปแบบต่างๆ และความเป็นประชาธิปไตย ส่วนความเป็นพลเมืองในโลกตะวันออก มุ่งเน้นไปในเรื่องความมี

คุณธรรมจริยธรรม การปฏิบัติตนตามหน้าที่รับผิดชอบและตามบทบาทที่ตนเองได้รับให้ดีที่สุดเป็นหลัก ความเป็นพลเมืองในการรับรู้ของสังคมไทยเท่าที่ผ่านมาได้ปรับเปลี่ยนไปได้ตามแต่ยุคสมัย ปัจจุบันได้เน้นเรื่องการรับผิดชอบต่อส่วนรวมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย และการมีสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคกัน

ผลการพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นพลเมืองโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR พบว่าประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ รวม ๓๐ ตัวชี้วัด คือ ๑) ด้านสมรรถนะของพลเมือง ๒) ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม และ ๓) ด้านสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ตัวชี้วัดมีค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง ๔.๐๐-๕.๐๐ และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ระหว่าง ๐.๗๕ -๑.๐๐ จึงสามารถนำตัวชี้วัดดังกล่าวไปใช้ได้เนื่องจากผ่านเกณฑ์ค่ามัธยฐาน ๓.๕๐ ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน ๑.๕๐

ตัวชี้วัดความเป็นพลเมืองมีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดังนี้ ๑) ตัวชี้วัดด้านสมรรถนะของพลเมือง สอดคล้องกับหลักธรรม คือ นาถกรณธรรม ๑๐ และ อปทานิยธรรม ๗ ๒) ตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วมในสังคมสอดคล้องกับหลักธรรม คือ สังคหวัตถุธรรม ๔ สาราณียธรรม ๔ และพรหมวิหารธรรม ๔ และ ๓) ตัวชี้วัดด้านสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค สอดคล้องกับหลักธรรม คือ อธิปไตย ๓ และสัพปุริสธรรม ๗ โดยสามารถนำตัวชี้วัดไปประยุกต์ใช้กับสังคมได้โดยผ่านการวิเคราะห์ด้วยตัวแบบจำลองระบบสังคม